

NOWA GAZETA ŁÓDZKA

Wychodzi codziennie po południu, oprócz niedziel i świąt uroczystych.

W soboty z dodatkami ilustrowanymi dla prenumeratorów.

:: Egzemplarz pojedynczy 3 kop.

:: Na stacjach kolejowych 5 kop.

Prenumerata w Łodzi wynosi:

Rocznie 6 rb., półrocznie 3 rb., kwartalnie 1 rb 50 kop., miesięcznie 50 kop.
Za odnośnienie do domu 10 kop. miesięcznie.
Zagranicą miesięcznie rb. 1.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów w sprawach redakcyjnych od 9 do 1 w redakcji — Widzewska 106a. i od 7 do 8 w administracji ulica Przejazd 1.

Redakcja ulica Widzewska nr. 106a (Telefonu Nr. 20-22). Administracja — Przejazd nr. 1 (Telefon 20-30). Nr. skrzynki pocztowej 570.
Rękopisów drobnych redakcja nie zwraca.

W niedziele i święta Administracja otwarta od godz. 11 rano do 1 po południu.

Ogłoszenia: Nadane na 1 stronie 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, wśród tekstu 60 kop., reklamy po tekście 15 kop., nekrologia 15 kop., Ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Zamiejscowe po 12 kop. za wiersz nonparelony. Ogłoszenia małe 1 i pół kop. za wyraz. Każde ogłoszenie najmniej 10 wyrazów.

Kantor własny: Warszawa, Marszałkowska 81a m 16. Tel. 193-65. Filje: Zgierz, Aleksander Łach, kiosk kolportacyjny. :: Zduńska Wola, Księgarnia Welenowskiego.

TEATR POLSKI Jutro „Dudek” we czwartek głośną sztuką „O czym się nie mówi” →
Cegielniana Nr. 63. w środę

Opera i operetka Łódzka Dziś „Kochany Augustynek” Jutro „Romantyczna żona”
Konstantynowska 16. wiecz.

TEATR WIELKI.

W niedzielę, dnia 23 listopada, o godz. 8 i pół wieczorem.

TEATR WIELKI.

Jedyny **JADWIGI MROZOWSKIEJ** z udziałem **Niny Dolli** tancerki klasycznej **Bolesława Wallek-Walewskiego** prof. Konserwatorium w Krakowie.
Koncert oraz

Bilety w składzie instrumentów muzycznych „Frydberg i Koc”, Piotrkowska 90.

1190

Dr. Med. FOKSZANSKI

Zawadzka № 39. Tel. 21-67.

CHOROBY CHIRURGICZNE.

B. asystent Petersburskich klinik.

Przyjmuje codziennie od 5-7 po poł. 1900-40

Po wizycie.

(Dokończenia).

Wyjednanie pozwolenia na prowadzenie tego rodzaju kursów nie powinno nastężyć nadmiernych trudności obecnie, gdy p. minister mógł przekonać się o przepełnieniu szkół początkowych.

Kursy dla dorosłych analfabetów powinny również zająć się podniesieniem poziomu umysłowego tych, którzy umieją czytać lub pisać.

O potrzebie tych dopełnień przekonano się nawet we Francji, gdzie stwierdzono szybkość, z jaką po wyjściu ze szkół ludzie zapominają czego się w szkołach nauczyli.

Zapominanie przychodzi u nas tem szybciej i łatwiej, że mamy przeważnie szkoły jednoklasowe, przeto suma wiedzy, nabywana przez dziesiątki klas mniej zamożnych, jest bardzo niewielka, a warunki życiowe sprzyjają bardzo szybkiemu zapomnianiu.

Należałoby tedy dążyć do możliwego zwiększenia liczby szkół dwuklasowych miejskich, wiemy bowiem, że fabryki uczyniłyby toż samo chętnie w swoich szkołach.

Zwiększenie liczby szkół dwuklasowych powinno być połączone

z wprowadzeniem nauczania higieny, nauki tak koniecznej dla każdego i istniejącej wszędzie prócz... Łodzi, gdzie wogóle higiena jest traktowana przez wszystkich pomacoszemu.

Wzniesienie budynków szkolnych przez miasto, o czym już mówiono i pisano tylokrotnie, to także jedna z potrzeb, którym uczynić zadość należałoby jaknajprędzej ze względu zarówno na uczniów, jak i na ogół mieszkańców naszego miasta, zmuszonych do płacenia wysokiego podatku szkolnego na opłatę komornego. Na budowę gmachów szkolnych należałoby bodaj zaciągnąć pożyczkę i spłacać ją ratami, uczynić to jednak jest rzeczą konieczną.

Należałoby też, jak sądzimy, przedstawić kierownikowi sprawami oświaty w państwie całą nienormalność podziału kas szkolnych w mieście naszym.

Jak zawsze, jak w każdej sprawie, gdzie koniecznym jest wystąpienie zbiorowe, tak i w tym wypadku przekonujemy się o trudnościach wysondowania zdania ogółu. W każdej z tych kwestji względnie wyłonienia ze siebie jakiegoś przedstawicielstwa, któreby rzecz całą rozstrzygnęło. Przychodzi nam na myśl, że wobec mnóstwa spraw, tak czy inaczej z oświatą związanych i coraz dalej odsuwającego się samorządu, komisja szkolna powinna zająć się wyjednanie pozwolenia na zwołanie zebrania ogólnego płacących podatek szkolny, które mogłoby dać odnośne wskazówki wybranym przez się osobom. Może nawet zebranie takie wybrałoby zupełnie inne osoby do komisji szkolnej, niż obecnie tam

pracujące a powołane, jak wiadomo, z woli p. prezydenta.

Szereg tych uwag nastęczył się nam, gdyśmy spróbowali cokolwiek się zastanowić nad położeniem nauczania początkowego w Łodzi.

Radzibyśmy niezmiernie usłyszeć w tej sprawie zdania innych osób. Może wymiana zdań da możliwość uczynić choć cokolwiek w tej ważnej sprawie, a wtedy wizyta p. ministra, która była punktem wyjścia dla tych uwag, nie pozostanie bez wyniku.

M. Tarski.

Reminiscencje zakordonowe.

I.

W dobie wywłaszczenia i gwałtów pruskich zwróciło Królestwo baczniejszą uwagę na odciętą, prawie obcą od lat dziesiątków Wielkopolskę.

Nie brakło puszczyków, którzy jęcząc „w kruczy ton”, choć roniąc łzy nad „kłeską narodową”, nie poczuli się jednak do obowiązku nakreślenia chociażby pobieżnej lecz obiektywnej charakterystyki stosunków! Dusza społeczeństwa polskiego została zróżniczkowana przez trzy szlabany graniczne. Wychowując się w odmiennych warunkach, od kilku pokoleń, podlegając różnym prawom, i do pewnego stopnia obyczajom, zasklepiła się w sobie, wyodrębniła, i że tak powiem, przybrała poniekąd barwę dla każdego zaboru swoistą.

I tak, dusza polska w Królestwie przejęła się bezbrzeżnym bólem melaucholji rosyjskiej i wśród nieznośnej szarzyzny życia wzbijała się na skrzydłach ideału. Mając zamknięte gościnnie życie realnego, weszła rychło na drogę wyższą, na wyboistą drogę subtelności i kontemplacji, a przeto osiągnęła szczyt kolumny intelektu — stała się twórczynią wartości kulturalnych.

Inaczej w Galicji. Korzystając z dobrodziejstw autonomji krajowej, prawa używania języka ojczystego, i wyrażania niekrepowanej

myśli, doszła do wysokiego poczucia samowiedzy narodowej, i posiadała sztukę samodzielnych sądów społeczeństwa przez opinię publiczną.

Najsmutniejszą dzielnicą jest Wielkopolska, która nie zaznawszy podległego bogactwa, oo za lada powiewem wiatru politycznego mógł spaść na pło-cy, zdala od krwawej łuny pożarów i dymiącej krwi bratniej*) nie mogła dotrzymać kroku innym dzielnicom i z rezygnacją zamknęła się w ciasnym zaścianku umysłowym.

Najzaciętszym wrogiem polskości był prusak, on to bowiem, nie gwałcą (początkowo) praw państwa konstytucyjnego, nalożył pęta żelazne na ducha i wstrzymał jego rozwój kulturalny.

Pod wpływem rządów pruskich Polacy w Poznańskim zatracili wiele dodatnich rysów charakterystycznych i pod względem rozwoju kulturalnego pozostali znacznie wstecz; nabyli natomiast wielu obcych nam zalet, które przyczyniły się do rozkwitu ekonomicznego tej dzielnicy.

Jad rządów pruskich sączył się systematycznie do społeczeństwa naszego, zgubny przykład mieszczaństwa niemieckiego niósł nienawiść, nietolerancję wyznaniową, obskurantyzm i szowinizm, które to czynniki na gruncie Wielkopolskim wybujały nad miarę.

W artykule niniejszym, który ma być introdukcją do szkicu stosunków poznańskich i zachodu pruskich, kładę nacisk na dodatnie strony życia społecznego.

Wyrażają się one w sprężystej akcji ekonomicznej i uświadomieniu w tym zakresie włościactwa, oraz w solidarności i ofiarności ogółu, która by w zdrowszych warunkach wydała pomyślniejsze owoce.

Nie wchodzę tu w pobudki etyczne bojkotu Niemców, nie rozpatruję z punktu humanitarnego naganki na przemysł obcy, stwierdzam jedynie fakt, że społeczeństwo poznańskie uważa to za skuteczną broń przeciw represjom pruskim.

Trzeba przyznać, że kupiectwo polskie w Poznańskim jest doskonale zorganizowane i świadome swych dążeń i już dziś przedstawia poważną siłę ekonomiczną, z którą muszą się bądz liczyć ryki niemieckie i europejskie.

*) Przymońnijmy sobie tragiczne zamieszki r. 46 w Galicji i krwawą łunę wolności r. 1905 w Królestwie! p. a

Zakończenie konfliktu.

Konflikt pomiędzy Dumą a Radą Ministrów został zlikwidowany. Pół roku czekali ministrowie na przeprosiny Markowa 2-go. Nie doczekawszy się pierwszego kroku ze strony Dumy, rząd zmienił taktykę i zadowolni się osobistymi przeprosinami Markowa 2-go.

Według dzienników petersburskich, powołujących się na najlepsze źródła, deklaracja Markowa 2-go była skutkiem godzinnej rozmowy Puriszkiewicza z ks. Meszczerskim. Markow został przez swych współkolegów formalnie zmuszony do złożenia deklaracji z przeprosinami. Te same źródła informują, iż tekst deklaracji p. Markowa nie zadowolni sfer, gdyż mówca zamiast wprost przeprosić gabinet, powoływał się na najrozmaitsze okoliczności, towarzyszące jego wystąpieniu. Pomimo to zdaje się nie ulegać wątpliwości, że w komisjach ministrowie zjawiają się bezwzględnie.

Deklarację Markowa i Duma przyjęła milczeniem, natomiast w kuluarach omawiano ją żywo. Z rozmów, jakie prowadzili posłowie, wynika, że inicjatywa likwidacji konfliktu wyszła od p. M. A. Maklakowa. O odnośnych zabiegach premier był poinformowany. Ze strony p. Kokowcowa przedsięwzięto kroki dość energiczne, między innymi oświadczone p. Markowowi że w razie dalszego oporu zostanie zamknięta „Ziemszczyzna”. Presję na Markowa 2-go wywierali również członkowie grupy centrum i nacjonalistów, a także poszczególni prawicowcy.

Wszystko to razem, skłoniło Markowa do ustępstw. O zgodzie na przeprosiny poinformowali p. M. A. Maklakowa—pp. Krupński i Lwow 2-gi. Pertraktacje te, jako też układanie tekstu, trzymano w głębokiej tajemnicy. Na żądanie p. Rodzianki przeprosiny odbyć się musiały przy przewodnictwie ks. Wolkonskiego, przy którym doszło do zajęcia; ten ostatni natomiast zastrzegł się, iż po mowie Markowa nie powie ani jednego słowa, żeby podkreślić, że ani Duma jako całość, ani prezydent nie wspólnego z zatargiem nie mają.

Wina „Chasta”

posiadają wytworny Skład, Piotrkowska 99.

Wyszła z druku zajmująca powieść Ch. Dickensa pod tyt.

„Miłość i poświęcenie”

Cena 20 kop.

Nabywać można w Administracji „Gazety Łódzkiej” Przejazd Nr. 1.

Druk Urzędowego spisu abonentów telefonicznych

Łodzi i okolic, na rok 1914

powierzony został przez Zarząd sieci telefonów łódzkich, z polecenia Naczelnika Warszawskiego okręgu Poczto-Telegraficznego (za № 46148 i 48492)

DRUKARNI AKCYDENSOWEJ JANA GRODKA,

Widzewska 106A (tel. 20-22), kantor Przejazd № 1 (tel. 20-30).

Tamże przyjmowane są ogłoszenia do spisu abonentów telefonicznych.

Po wydaniu urzędowym, inne, prywatne, spisy abonentów telefonicznych nie ukażą się w druku, jako wzbronione.

WSZELKIE INTERESA

handlowe, przemysłowe, sprzedaje, kupuje, zamieniam, wydzierżawiam, lokuję kapitały, poszukuję współników, Kamiński, ul. Przędzalniana 37-a.



Potrzebny inkasent

z kaucją.

Zgłaszać się do Administracji „Nowej Gazety Łódzkiej”, ul. Przejazd № 1.



Czy doprawdy?

Pani jeszcze nie używała kremu tak bardzo rozpowszechnionego na całej kuli ziemskiej z niezawodnym rezultatem. Wydatek nieznany, a korzyść wielka. Wszelkie piegi, opalenizna, plamy, pryszcze, wargi i liszaje natychmiast bezpowrotnie znikają. Dla uniknięcia naśladownictwa sprzedaż tylko w składach aptecznych na

Nawrot № 54, i Konstantynowska 75. Cena za słoik 50 kop., mocniejszy 75 kop.

Czytajcie „ŚMIECH”!



Od dziś do piątku włącznie **Bezkonkurencyjny program**



Na całość składa się Między innymi:

Bóstwo HARRISONA

Wspaniała komedia w kolorach w 3-ch częściach firmy „Nordisk” w wykonaniu artystów Królewskiego teatru w Kopenhadze. W roli głównej W. Harrison i Eliza Frejlich.

Ceny miejsc zwyczajne!

Czarna kula

Sensacyjny dramat w 4-ch częściach Towarzystwa Lumina Film.

Efektowne sceny! Wspaniała gra!

Najlepsza orkiestra w Łodzi!



Najszybkowniejsze Palta damskie

znajdzie W. P. u Schmechel i Rosner Piotrkowska 100

Palta damskie 14.50 18.50 do 42.— z najnowszych mater.

Palta pluszowe 36.— 42.— 55.— najnowsze fasony

Garnitury fatrzane damskie akunksowe, ameryk. opasy, Foki pizmowce i t. d.

Skradziono weksel

in blanko na rb. 50 płatny w Zd. Wolf. Ogłaszam że jest nie ważny. Polteja zawiadomiona. Józef Finder. 2044-3-1

Freblanka z 4 klasowem wykształceniem poszukuje lekcji w domach prywatnych. Oferty proszę składać pod „M. M.” w Administracji Nowej Gazety Łódzkiej. 2083-

Skład Futer

A. Bromberg

Łódź, Piotrkowska 31, I-sze piętro. Telefonu 12-84.

Poleca Sz. Klienteli obficie zaopatrzonej skład gotowych i surowych

FUTER

Uwaga! Wszelkie roboty i zamówienia są wykonane we własnych pracowniach pod osobistym moim kierunkiem i jaknajstaranniej wykończone. 2028-20-1

Magazyn muzyczny

ALFREDA LESSIGA

Nawrot № 22 (dom własny).

Poleca na sezon wszelkie instrumenty i przybory muzyczne.

Największy warsztat reparacyjny w Łodzi.



Ogłoszenia drobne.

Do oddania na własność 7 letni chłopczyk sierota z inteligentnych rodziców Gubernatorska 3 Mleczarnia wiejska 2084-3-1

Dom do sprzedania z powodu wyjazdu. potrzeba do kupna 5 tysięcy rb. Fabryczna 3 m. 19. 2394-1

Magiel jest do sprzedania. Wólczańska № 147. 2391-3-1

Maszyny do szycia ręczna 20, nożna bebenkowa 85. 5-letnia gwarancja. Piotrkowska № 165. Telefon 33-12. 2349-30

Pracująca nauczycielka, patentgimnazjalny, udziela korepetycji, przygotowuje do szkół średnich, w komplecie taniej; też za obiady. Piotrkowska 123 m. 14. 2387-2

Sklep kolonialny z dobrą klientelą, z powodu choroby do sprzedania. Ulica Ewangelicka № 2, róg Piotrkowskiej.

Dram. wszech. w 3 wielkich częściach. w wyk. wybitn. wioskich sił artyst. NIEZRÓWNANA GRA.

Dram. sensacyjny w 3 częściach (1400 m.) z serji art. „Gaumont”

Teatr „OAZA” róg Główniej i Piotrkowskiej.

Od dziś do piątku wielki niebywały program! **NAD PRZEPĄŚCIĄ** 1) Przyjaźń w nienawiść 2) Hańba nieunikniona. 3) Przed obliczem śmierci. WSPANIAŁA WYSTAWA. Pozatem arcywesoła przygoda LUNATYKA z głównym farsa w 2 częściach komikiem Camillo de Rieso w głównej roli

NAD PROGRAM „Przelotne sny”

Nadzwyczajna Wyprzedaż!

DLA PAŃ

Rękawiczki - Pończochy - Chusteczki do nosa - Chustki wełniane - Szale Torebki skórzane - Kołnierzyki - Ząboby - Krawatki - Szale teatralne.

We wszystkich oddziałach są znaczne partie przeznaczone dla wyprzedaży po znacznie niższych, wyjątkowo tanich cenach, względnie nawet niższe własnego kosztu.

Ceny wyprzedażowe oznaczone są czerwonym ołówkiem

DLA DZIECI

Wełn. trykotowe switery - Spodenki - Czapki Rękawiczki - Szale - Pończochy - Kamasze.

DLA PANÓW

Rękawiczki - Skarpetki - Chusteczki do nosa - Trykoty - Koszule dzienne Koszule nocne - Mankiety - Kołnierzyki - Kamizelki - Krawaty.

Prócz towarów przeznaczonych dla wyprzedaży, polecamy, jako bajecznie tanio

Wełniane SERDACZKI od Rb. 1²⁵ Wełniane SERWITEUR'Y od 55 k.

BRACIA P. i M. SCHWALBE, Piotrkowska 85.

NIE TRZEBA

BYĆ
SHERLOKIEM
HOLMESEM!

ABY ODGADNAĆ,
ŻE PRZYBYWACIE
Z ŁODZI,
BO TYLKO



ŁÓDŹ,
PIOTRKOWSKA 166.

I. POLAŃCZYKA

ŁÓDŹ,
PIOTRKOWSKA 166

MOŻNA UBRAC SIĘ TAK WYKWINTNIE,
Z TAKIM EUROPEJSKIM SZYKIEM.

Gazownie Miejskie w Łodzi
mają do oddania całą produkcję
SMOŁY WĘGLOWEJ,

za czas od 1 stycznia do 13 kwietnia 1914 r.

Łaskawi reflektanci raczą zgłaszać się piśmiennie do Biura Zarządu Gazowni przy ulicy Targowej № 34, poczem otrzymają informacje dot. warunków kupna sprzedaży. : 040—3

Dr. Bengué, 47, Rue Blanche, Paris.



Skład główny: Józef Salzman jr., Warszawa, Senatorska 38.

LECZNICA ZĘBÓW

Plombowanie i specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacje i przeróbki sztucznych zębów na poczekaniu. Wyjmowanie zębów bez bólu przez lekarza-dentystę

M. Lerner.

1349

Ceny bardzo przystępne.

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych
D-r S. KANTOR, (Piotrkowska 144),
róg Ewangelickiej, Telefon 19-41.

Prześwietlenie i fotografowanie wnętrza ciała promieniami Roentgena; Gabinet światłolecznicy (choroby skóry i włosów) i elektroterapeutyczny (niemiec płciowa). Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 po południu. Dla pań osobna poczekalnia. 1975

Dr. L. Klaczkin

KONSTANTYNOWSKA 11.
Sypilis, skórne, weneryczne choroby dróg moczowych.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przyjmuje od 8—1 rano i od 5—8 wiecz., dla dam osobna poczekalnia od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano.

Dr. Sonenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne.
**PRZEPROWADZIŁ SIĘ
na Zieloną 8.**
od 11—1 i 5—7^{1/2}.

Dr. Karol Blum

Specjalista chorób Gardła, nosa, uszu i zbroczeń mowy (jąkanie, seplenienie i t. d.) podług metody Prof. Gutzmanna z Berlina. Godziny przyjęcia: od 10 i pół do 12 i pół i od 5 do 7-jej wiecz. Piotrkowska 165 (róg św. Anny) Telefon 13. 52.

Dr. Trachtenherz

ulica Zawadzka № 6, b. asystent petersburskiego szpitala miejskiego, specjalista chorób wenerycznych, skórnych i niemocy płciowej. 1888—150. Przy leczeniu sypilis zastosowanie preparatu ERLICH-HATA 606-914. Leczenie za pomocą elektryczności. Godziny przyjęcia: 8—2 i od 6—9. Dla pań od 4—5. Oddzielna poczekalnia

**Pierwsza Lecznica lekarzy specjalistów
dla przychodzących chorych**

45. Piotrkowska 45 (róg Zielonej). Telef. 30-13.

Wewnętrzne i nerwowe Dr. I. SZWARCWASSER od 10 — 11 i 4^{1/2} — 5^{1/2} codziennie.
Choroby skórne i weneryczne Dr. L. PRYBULSKI. W niedziele, wtorki, czwartki, piątki od 1^{1/2}—2^{1/2} a Poniedziałki, środy, soboty od 8—9 wieczór.
Choroby **dzieci** miejsce porad dla matek szczepienie ospy Dr. I. LIPSZYC codziennie od 1—2 pp.
Choroby **chirurgiczne** Dr. M. KANTOR od 2 — 3 i 7—8 wieczór codziennie.
Choroby **kobięce** Dr. M. PAPIERNY od 3 — 4 codziennie.
Choroby **oczu** Dr. B. DONCHIN Codziennie od 9 — 10 rano.

Choroby **nosa, uszu i gardła** Dr. C. BLUM Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. pp. Piątek, sobota, niedziela od 9 — 10 rano.

Analizy krwi, wydzielin, moczu. Badanie mamek. Porada 50 kop.

Dr. A. S. Tenenbaum

Piotrkowska 145. Telef. 24-16
Choroby wewnętrzne, żołądka i kiszki.
Przyjmuje od 8 do 9-jej rano i od 5-jej do 7-jej po południu. 1851—6

Dr. med. S. Aronson

Piotrkowska 120. Tel. 31-82.
Akuszerka i choroby kobiece.
od 9—11 rano i od 4—6 po południu.
W niedzielę od 10—12 po poł. 1492

Dr. L. PRYBULSKI

Ulica Południowa № 2.
Telefon № 13-59.

Sypilis, choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczne, mocznicy i niemocy płciowej. Leczenie sypilis salvarsanem ERLICH-HATA „606”-914 (wśródżylne). Leczenie elektrycznością, elektrolizą (usuwanie szpecących włosów) oświetlenie kanału (uretroskopia).
Przyjmuje od 8—1 r. i od 4—9 pp. panie od 5—6 pp.
Dla pań oddzielna poczekalnia.

Dr. Med.

Aleksander Margolis
Zielona 6. Tel. 6-13.

Choroby żołądka i kiszki
Przyjmuje od 9 — 11 r. i od 4 — 7 po południu. 1952—12

Powrócił

Dr. Rosenblatt

Choroby uszu, nosa i gardła.
Przyjmuje od 10—11 r. i 5—7 po poł. w niedziele od 10—11 r.
Ulica Piotrkowska № 35.
Telefon 19-94.